

Nr 800

Av fru **Lundblad, Margit, m. fl.**, om viss utbildning för erhållande av körkort.

(Lika lydande med motion 910 i Andra kammaren)

Frågan om s. k. privatutbildning av körkortsaspiranter har under senare år tagits upp i många sammanhang. Bl. a. uppmärksammades den av bilförarutredningen (SOU 1965: 42) och i proposition nr 55 till 1967 års riksdag.

Bilförarutredningen ansåg att främst hänsynen till glesbygdsbefolkningen motiverade att inte förbjuda privatutbildning av bilförare. Remissinstansernas uppfattning i frågan var delade, men en skärpt kontroll av denna form av utbildning synes vara ett allmänt önskemål.

I den nämnda propositionen framhölls att det är av väsentlig betydelse att tillse att den privata förarutbildningen inte koncentreras till bara det praktiska handhavandet av fordonet utan även omfattar de bl. a. från trafik-säkerhetssynpunkt viktiga teoretiska kunskaperna. Departementschefen fann det också angeläget att prövningen av privatutbildade aspiranter sker med beaktande av att denna utbildningsform i vissa hänseenden inte kan väntas ge samma kunskap och färdighet som undervisning i trafikskola. Därmed har han också uttalat att denna utbildning inte är likvärdig den som ges av de av staten kontrollerade trafikskolorna.

I motionerna I: 193 och II: 253 samt I: 282 och II: 353 till 1968 års riksdag yrkas att alla körkortsaspiranter skall genomgå undervisning i trafikskola.

Följande huvudskäl för motionerna kan anföras:

1. Samhället har genom ett omfattande engagemang givit uttryck för utbildningens betydelse i syfte att höja trafiksäkerheten hos bilförarna. Expertisen synes alltmer finna botemedlet mot den höga olycksfrekvensen bland unga fordonsförare i en systematisk utbildning. Varje bristfälligt utbildad bilförare är en trafikfara.

2. En fortsatt utveckling på trafikundervisningens område är nödvändig. Därvid bör samordnas den trafikutbildning som bedrivs i förskola, grundskola, fackskola, gymnasium och trafikskola.

3. Samhällets resurser har i trafiksäkerhetsfrämjande syfte i hög grad satsats på att höja kvaliteten på bilförarutbildningen. Det torde vara orimligt att som bilförare kunna acceptera den som inte fått föreskriven och av det allmänna kontrollerad utbildning.

4. Det innebär trafiksäkerhetsrisker att vid privatutbildning använda bil

utan dubbelkommando och utan särskild backspegel. Instruktören kan inte som i en trafikskolas övningsbil ingripa i en kritisk situation.

5. Oaktat bestämmelserna i VTF 30 § 1 mom. om »vana och skicklighet» förekommer inte någon kontroll av att privatutbildaren verkligen är en god bilförare och lämplig utbildare.

Till tredje lagutskottets avstyrkande yttrande över motionerna hade fogats ett särskilt yttrande, vari framhålles att orsak till något initiativ från riksdagens sida i dessa frågor då icke förelåg, särskilt som det hade upplysts att såväl rikspolisstyrelsen som trafiksäkerhetsverket har sin uppmärksamhet riktad på problemen. Vidare framhålles i det särskilda yttrandet: »Vi vill emellertid icke underlåta att i detta sammanhang framhålla, att enligt vår uppfattning starka skäl, särskilt det förhållandet att privat övningskörning nu i betydande utsträckning användes för annat ändamål än seriöst bedriven utbildning, talar för något slag av närmare reglering av denna form av körkortsutbildning genom anmälningsskyldighet, utmärkning av bilar eller dylikt.»

Vid riksdagsbehandlingen kunde visas på nyligen inträffade dödsolyckor vid s. k. privat övningskörning. Sedan dess har ytterligare olyckor inträffat.

De hittillsvarande skälen för privatutbildning av körkortsaspiranter synes bygga på förutsättningen att glesbygdsbefolkningen skulle ha svårt att kunna nå trafikskolor. Detta kan omöjligt vara orsak till att över hela landet upprätthålla en utbildningsform som inte ger garantier för att bilföraraspirant har fått utbildning i enlighet med av myndigheterna godkänt program. Privatutbildningen ter sig därför alltmer ologisk med hänsyn till samhällets satsning på en kvalitetsmässigt tillfredsställande bilförarutbildning som ett led i ett allsidigt trafiksäkerhetsprogram. Privatutbildningen strider mot det allmännas trafiksäkerhetsansvar.

Erfarenheterna talar för att privatutbildningen av bilförare mest förekommer i städerna, särskilt i de stora städerna. Om man vill behålla möjligheten till privatutbildning för glesbygdnas folk skulle ett förbud mot privat bilförarutbildning kunna kompletteras med dispensförfarande.

Motionärerna anser att det finns goda skäl för riksdagen att ompröva sin ställning till frågan om privatutbildning av körkortsaspiranter.

Med hänvisning till vad ovan anförts får motionärerna föreslå, att riksdagen måtte besluta att prov för erhållande av körkort endast kan avläggas av den som företer bevis om genomgången förarutbildning vid av statens trafiksäkerhetsverk godkänd trafikskola, eventuellt med viss dispensmöjlighet för personer som är bosatta långt från trafikskola.

Som andrahandsyrkande föreslås att riksdagen måtte besluta att i VTF skall införas bestämmelser om att fordon som användes vid privat övningskörning skall vara utrustat på sätt som är föreskrivet för trafikskolans övningsbil (extra

backspiegel samt dubbla anordningar för koppling och fotbroms, s. k. dubbelkommando) samt att bestämmelserna i VTF 30 § 1 mom. respekteras så att privatutbildarens »vana och skicklighet» alltid blir föremål för prövning.

Slutligen hemställas att vederbörande utskott måtte utarbeta erforderlig författningstext.

Stockholm den 28 januari 1969

Margit Lundblad (s)

Bertil Strandberg (m)

Eskil Tistad (fp)

Egon Andreasson (cp)